

Волинська попелюшка, яка стала азійською принцесою

Краєзнавці вивчили родинну історію нашої землячки Катерини Десницької

Рівненський обласний краєзнавчий музей присвятив цій історії нову виставку «Сіамська принцеса Катерина Десницька і Рівненщина», яку можна оглянути в серпні-вересні.

Доля майбутньої дружини сіамського принца Чакрабонгсе була непростою. Рано втративши батьків, Катерина змушена була самостійно обирати шлях у житті. Після навчання у Київській Фундуклеївській жіночій гімназії переїхала до Санкт-Петербурга. Там у розпал російсько-японської війни навчалася на курсах сестер-жалібниць при лікарні імператриці Марії Федорівни, а вже згодом добровільно вирушила з пересувним шпиталем на Далекий Схід. Отримавши Катериною три бойові нагороди стали однією з причин захоплення дівчиною її майбутнього чоловіка – сіамського принца Чакрабонгсе. Їхнє таємне вінчання відбулося 1906 року в соборі Св. Трійці в Константинополі. У Сіамі народиться син Чула, поява якого посприяє налагодженню контактів з батьками принца – королевою Саовабг, королем Чулалонгкорном. У чужій для себе країні Катерині Десницькій довелося швидко опанувати тайську та брати уроки англійської мови, звикати до важкого вологого клімату, що згодом негативно позначиться на її здоров'ї. У листах до брата Івана вона писала, що намагається не марнувати час: проявляє фотографії, опікується садами в Парускавані, допомагає бідним, грає на піаніно.

Перший та водночас останній приїзд Катерини у статусі дружини сіамського принца

в Україну відбувся через 5 років проживання в Сіамі. Разом із чоловіком Катерина Десницька впродовж 6 днів спілкувалася з родиною дядька по матері – інженера Івана Михайловича Хижнякава у Києві та в їхньому маєтку у Красній Слободі. У цей час подружжя, зокрема, відвідало Володимирський собор, кладовище Видубицького монастиря, де була похована мати Катерини – Марія Десницька (Хижнякава).

Під час цього візиту Катерина Десницька сама, без чоловіка, також приїжджала до Здолбунова, щоб зустрітися з сестрою по батькові Євгенією Оболонською (Десницькою), яка на той час разом із чоловіком Іваном Оболонським мешкала в цьому містечку. Обое працювали в двокласному міському залізничному училищі. Іван Оболонський – відома на Рівненщині постать, адже за деякими даними він згодом став членом Центральної Ради та засновником громадської організації «Пласт» у Клевані.

Пані Катерина приїхала, щоб охрестити свою племінницю, названу на честь хрещеної матері.

Попереду на Катерину Десницьку чекали тяжкі випробування: болюче розлучення з чоловіком, переїзд у Шанхай, де вона співпрацювала із Китайським відділенням Червоного Хреста та познайомилася зі своїм другим чоловіком – Гаррі Стоуном. Згодом мешкала у Франції, певний час – у США (м. Портленд), потім знову повернулася до Франції.

На виставці Рівненського обласного краєзнавчого музею представлені експонати, пов'язані з життям й іншої Катерини – похресниці дружини Сіамського принца.

Зокрема, документи з сімейного архіву Десницьких-Оболонських-Трепачко. Польський паспорт, виданий Катерині Оболонській (за чоловіком – Трепачко) у м. Рівне (Rywno) 7 вересня 1928 р., де вона іменується як Катажина Оболонська, 1911 року народження. Імена батьків зазначені як Ян та Євгенія. Дитячі роки провела у Клевані, згодом мешкала у Новоставі, у 30-х роках була ученицею Рівненської української гімназії. Збереглися її фото в гімназійній формі, а також багато світлин зі Львова, де вона навчалася у Фаховій школі. Після трагічної загибелі батька, Івана Васильовича Оболонського, який у роки Другої світової війни очолював Новоставську початкову школу, а 1942 р. був розстріляний за нез'ясованих обставин, Катерина зуміла відновити діяльність Новоставської школи. 1950 р. заочно закінчила Острозьке педучилище, працювала вчителем початкових класів у Новоставській восьмирічній школі (1950-70 рр).

Наприкінці 1930-х рр. Катерина Оболонська поєднала свою долю з уродженцем Клеваня Андрієм Савовичем Трепачком, який у 1940-60 рр. був солістом Рівненської філармонії, згодом солістом народного хору в с. Зоря. У сім'ї народилося двоє доньок – Леся та Наталя. Нині Леся Андріївна Корсюк мешкає в Новоставі, а Наталя Андріївна Лацук – у Рівному.

Перед початком Другої світової війни дві Катерини – Десницька та Оболонська, хрещена мати та хрещениця – зустрілись у Франції, в Парижі. Упродовж 4-х місяців тривало їхнє спілкування. На жаль, пізніше, у радянські

Доля подарувала Катерині Десницькій цікаву, але непросту долю

часи, такі стосунки не заохочувались і цікаві спогади пішли в небуття разом зі смертю обох Катерин (К. Десницька померла 1960 р., а К. Трепачко – 1980 р.) Були фото, листування з Євгенією Оболонською (Десницькою), цінний подарунок присланий аж із Франції – піаніно, що досі зберігається у Клевані.

Дізнатися більше про непросту долю Катерини Десницької та її зв'язок з Рівненщиною можна відвідавши виставку, що працює в Рівненському обласному краєзнавчому музеї.

Тетяна ПАРХОМЕНКО,
завідувачка сектора етнографії
Рівненського обласного
краєзнавчого музею